

FRANCISCA DE ACULODI

Sariaren V Edizioa

Genero ikuspegia UPV/EHUko Gradu amaierako lanetan barne hartzearen FRANCISCA DE ACULODI Sariaren V. Edizioaren —2017/2018 ikasturtea— Osasun Zientziak jakintza adarraren epaimahaia bildu da, eta deialdi honetan honako Gradu hauetako aurkezturiko 3 lanak aztertu ondoren, epaimahaiak sariak honako lan hauei ematea erabaki du:

Euskaraz:

Genero indarkeriaren prebentziorako osasun-hezkuntza programa baten diseinua nerabeentzako

Accesita

Haurdunaldian emakumeek jasotzen duten indarkeria matxistari aurre egiteko erizainek eskaintzen duten etxez etxeko zerbitzuaren azterketa

Gaztelaniaz:

Presentación clínica, abordaje terapéutico y pronóstico del infarto agudo de miocardio: ¿existen diferencias de género?

Deialdiaren 3. puntua betetzeko

“Epaimahaiak 2019ko otsailaren 15a baino lehen argitaratuko du deialdiaren emaitza, <https://www.ehu.eus/eu/web/berdintasuna-direccionparalaigualdad/2017-2018-deialdiak> web orrian, honako hauen berri emanez: irabazlearen izena, tutorearen izena eta zein Gradu eta Ikastegikoa den, eta saritutako lanaren edo lanen izenburua eta laburpena”.

Euskaraz eginiko lanaren Irabazlea:

Olatz Sarasola Ugalde

Erizaintzako gradua (Medikuntza eta Erizaintzako Fakultatea)

Tutorea: Josune Zubeldia Etxeberria

GENERO INDARKERIAREN PREBENTZIORAKO OSASUN-HEZKUNTZA PROGRAMA BATEN DISEINUA NERABEENTZAKO

LABURPENA:

Sarrera: emakumearen aurkako indarkeria familiako esparru pribatuan mantendu izan da eta historikoki datorren sistema patriarkalari loturik dago. XXI. mendean, ordea, arazo sozialean eta publikoan bilakatu da. Genero indarkeria era askotan azaleratzen da eta multifaktoriala da. Bestalde, emakumearen osasunean eragin kaltegarri ugari sorrarazten ditu; horietatik larriena heriotza izanik. Nerabegaroko harremanekin hasi eta helduaroko portaeren ondorioz mantentzen denez, nerabeei zuzendutako edukiak eta jarduerak oinarri dituen osasun-hezkuntza proiektua egitea proposatu da.

Helburua: komunitate bateko nerabeei zuzenduta dagoen genero indarkeriaren prebentziorako osasun-hezkuntza programa bat diseinatzea.

Metodologia: osasun-hezkuntzaren helburuari erantzuteko bilaketa bibliografiko bat burutu da PIO egitura jarraituz eta dagozkion DeCS eta MeSH terminoak erabiliz. Ondoren, proiektuaren justifikazioa osatzeko beste bilaketa estrategiko bat gauzatu da. Horretaz gain, web-orrialde eta liburutegietako dokumentuak erabili dira osasun-hezkuntzaren egitura eta saioak garatu ahal izateko.

Planifikazioa: 13-16 urte bitarteko gazteei zuzenduriko osasun-hezkuntzaren proiektuak, genero indarkeriaren eta harreman osasuntsuen inguruko ezagutzak, jokaerak eta gaitasunak hobetzea du helburu. Proiektua Urnietako Egape Ikastolan gauzatuko da eta bi aste iraungo ditu. Jarduera ezberdinez osaturiko bost gai landuko dira bost saiotan eta hainbat osasun-agentek parte hartuko dute.

Ebaluaketa eta jarraipena: osasun-hezkuntza proiektuaren helburuak, egitura eta prozesua ebaluatuko dira azken saioa amaitu ondoren. Horretarako, bi galdetegi prestatu dira: lehenengoa talde dianari zuzenduta dago eta bigarrena, osasun-agenteei. Horretaz gain, talde dianak osasun hezkuntzaren amaieran duen ezagutza maila baloratzeko kasu praktiko bat prestatu da azken saioaren amaieran burutzeko.

Ekarpeta eta gogoeta pertsonala: nerabeei bideraturiko osasun-hezkuntza proiektu honetatik abiatuz, genero indarkeriaren prebentzioa lehen-hezkuntzan lantzen hastea beharrezkoa dela ondorioztatu da. Horregatik, osasun-hezkuntza proiektuak lehen-hezkuntzako adin-tarte horietatik abiatzea egokia litzateke.

Accesita:

Izarne Alday Munilla

Erizaintzako gradua (Medikuntza eta Erizaintzako Fakultatea)

Tutorea: Garazi Arluziaga Gondat

GENERO INDARKERIAREN PREBENTZIOARAKO OSASUN-HEZKUNTZA PROGRAMA BATEN DISEINUA NERABEENTZAKO

LABURPENA:

Sarrera: Indarkeria matxista osasun publikoaren arazo handi bat da, baita emakumeen giza eskubideen urradura bat ere, inplikazio sozial eta kliniko handiekin. Bestalde, haurdunaldia, aldaketa handiko egoera bat da zeinetan indarkeria matxistak ondorio oso bortitzak eragiten dituen emakumearen hainbat alderditan. Egoera honen aurrean burutu daitezkeen interbentzioen azterketa gutxi daude; hala ere, azken ikerketen arabera etxez etxeko zerbitzuak etorkizun oparoa daukara dirudi. Emakumearen ongizatea helburu duen programa honek munduko hainbat herrialdetan arrakasta izaten ari du. Izan ere, ondo hezitako osasun profesional zein paraprofesionalek denbora asko eskaintzen diote emakumearen ahalduntzeari etxeko egoera intimoaz baliatuz; horrela, emakumearen sostengua izanik indarkeria matxistari aurre egiten zaio.

Helburua: Haurdun dauden emakumeetan indarkeria matxistaren intzidentzia gutxitzeko etxez etxeko zerbitzuaren eraginkortasuna aztertzea.

Metodologia: bilaketa estrategikoa 2017ko urritik 2017ko abendura arte burutu da. Hurrengo datu baseak erabili dira: *Pubmed* eta *Cinahl*. Barne eta kanporatze irizpideak aplikatu ondoren 9 artikulua barnebildu dira.

Emaitzak: Berrikuspen honetan barnebildutako artikulua guztiak 10 urteko argitalpenaren barruan daude. Bestalde, aztertu diren artikuluek, etxez etxeko zerbitzuaren denbora zeharreko eraginkortasuna, atxikitze maila eta zerbitzuaren inguruko emakume eta erizainen iritziak ikertu dituzte.

Eztabaida: Nahiz eta ebidentzia kalitate baxuko ikerketak egon, erizainek burututako etxez etxeko zerbitzuek emakumearengan ondorio onuragarriak dituztela ikusi da. Are gehiago, indarkeria matxistaren murrizketan inpaktua eragiten duela behatu da.

Ondorioak: Ondo aplikatutako etxez etxeko zerbitzuak emakume haurdunek bizi duten indarkeria matxista gutxitzen lagundu dezakeela aztertu da.

Gaztelaniaz eginiko lanaren irabazlea:

Alain Urones Goikoetxea

Medikuntzako gradua (Medikuntza eta Erizaintzako Fakultatea)

Tutorea: Teresa Morera Herreras

PRESENTACIÓN CLÍNICA, ABORDAJE TERAPÉUTICO Y PRONÓSTICO DEL INFARTO AGUDO DE MIOCARDIO: ¿EXISTEN DIFERENCIAS DE GÉNERO?

LABURPENA:

La enfermedad coronaria sigue siendo una amenaza de morbilidad y mortalidad líder en las mujeres. La evidencia científica apoya la existencia de diferencias fisiopatológicas de género en el infarto agudo de miocardio (IAM), por lo que un mayor conocimiento podría conllevar una notable mejoría en su abordaje terapéutico. Así, el objetivo de este trabajo fue tratar de determinar las diferencias de género en la presentación clínica, reconocimiento de síntomas y tratamiento del IAM y analizar su posible repercusión en las complicaciones y mortalidad asociadas.

En la presentación clínica del IAM, las mujeres muestran una edad mayor, mayor comorbilidad y más factores de riesgo iniciales. En ellas son más frecuentes síntomas distintos al dolor centrotorácico. Aunque existe cierta controversia en si ellas tardan más tiempo en demandar ayuda, el tiempo desde el ingreso hasta la administración de tratamiento sí parecer ser más prolongado. En cuanto al abordaje terapéutico, las mujeres son sometidas con menor frecuencia a una intervención coronaria percutánea y aquellas tratadas con trombolíticos y *bypass* coronario presentan mayor morbimortalidad. Además, el género femenino presenta mayores tasas de complicaciones y morbimortalidad post-IAM.

A la vista de estos resultados se evidencia la existencia de diferencias de género en las características clínicas, factores de riesgo y presentación clínica del IAM, lo que deriva en una falta de reconocimiento de síntomas por parte de las mujeres que podría contribuir a la mayor mortalidad observada. Además, el retraso en la demanda de ayuda por parte del género femenino podría estar relacionado con la mayor tasa de complicaciones, reingresos, reinfaros, así como con un peor pronóstico y mayor morbimortalidad tras el IAM.